

Hälso- och sjukvårdsstatistikens termer, begreppsdefinitioner och regelverk (Lf98)

Lf 98 är resultatet av ett samlat och gemensamt arbete mellan samtliga regioner och landsting, Gotlands kommun, Socialstyrelsen, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet. Arbetet leddes av Landstingsförbundet.

Terminologins namn:	Hälso- och sjukvårdsstatistikens termer, begreppsdefinitioner och regelverk
Version:	1.0
Beslutsdatum:	2002-02-22
Status:	Rekommenderad
Ansvarig organisation:	Landstingsförbundet
Kontaktperson:	Birgitta Edström e-post: birgitta.edstrom@lf.se
Giltighet:	fr.o.m. 2002-01-01 tills vidare med minst en årlig översyn

Hälso- och sjukvårdsstatistikens termer, begreppsdefinitioner och regelverk

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym term	källa	engelsk term	fackområde
akut besök	<i>besök</i> där <i>patients</i> tillstånd kräver omedelbar bedömning	Akut besök baseras på medicinsk bedömning. Skilj från oplanerat besök (se detta begrepp). Inga tidsmässiga preciseringar av besökets längd skall tillämpas. Akut besök skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
akut vårdtillfälle	<i>vårdtillfälle</i> när <i>patients</i> tillstånd kräver omedelbart omhändertagande	Akut vårdtillfälle baseras på medicinsk bedömning. Skilj från oplanerat vårdtillfälle (se detta begrepp).		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
anhörigsamtal	möte där en eller flera personer med nära relation till en <i>patient</i> möter <i>vårdgivare (1)</i> utan att patienten är med	Anhörigsamtal skall ha dokumenterats i journal. Jfr familjebesök.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
behandlingsplan	se huvudterm <i>vårdplan</i>			Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym term	källa	engelsk term	fackområde
besök	<i>vårdkontakt</i> inom <i>öppen vård</i> som innebär personligt möte mellan <i>patient</i> och <i>vårdgivare (1)</i>	Inga tidsmässiga preciseringar av besökets längd skall tillämpas. Det finns flera olika slag av besök. En indelning kan göras efter var besöket geografiskt sker: mottagningsbesök eller hembesök. En annan indelning kan göras efter typ av besök: akut eller ej akut, ny- eller återbesök samt planerat eller oplanerat besök. En uppdelning kan också göras efter besöksform: enskilt besök, gruppbesök, teambesök eller familjebesök. En indelning kan dessutom göras efter vilken vårdgivarkategori som patienten möter: läkare, distriktssköterska, dietist, sjukgymnast etc. Besök skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
besöksorsak	orsak som <i>vårdgivare (1)</i> anger för <i>patients besök</i>			Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
brevkontakt	<i>vårdkontakt</i> per brev eller annat skriftligt meddelande	Med brev avses även elektroniskt brev eller fax. Brevkontakt skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
dagkirurgi	<i>dagsjukvård</i> där den kirurgiska åtgärden normalt kräver att <i>patienten</i> får anestesi och en period av postoperativ övervakning	Med kirurgisk åtgärd avses åtgärd enligt gällande operationsklassifikation. För patienten skall det finnas en upprättad vårdplan. Inga tidsmässiga preciseringar skall tillämpas.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym term	källa	engelsk term	fackområde
dagmedicin	<i>dagsjukvård</i> där den medicinska åtgärden omfattar diagnostik eller terapi som normalt kräver en period av observation	För patienten skall det finnas en upprättad vårdplan. Exempel på dagmedicin kan vara dialysbehandling, cytostatikabehandling och diabetesvård. Inga tidsmässiga preciseringar skall tillämpas.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
dagsjukvård	<i>öppen vård</i> som innebär mer omfattande och/eller resurskrävande insatser än vad ett <i>besök</i> normalt kräver	Dagsjukvård omfattar dagkirurgi, dagmedicin och övrig dagsjukvård. För patienten skall det finnas en upprättad vårdplan. Inga tidsmässiga preciseringar skall tillämpas.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
disponibel vårdplats	<i>fastställd vårdplats</i> som är belagd eller kan beläggas	Beläggning beräknas som antal belagda vårdplatser dividerat med antal disponibla vårdplatser uttryckt i procent.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
ej akut besök	<i>besök</i> där <i>patients</i> tillstånd inte kräver omedelbar bedömning	Ej akut besök baseras på medicinsk bedömning. Skilj från planerat besök (se detta begrepp). Inga tidsmässiga preciseringar av besökets längd skall tillämpas. Ej akut besök skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
ej akut vårdtillfälle	<i>vårdtillfälle</i> när <i>patients</i> tillstånd inte kräver omedelbart omhändertagande	Ej akut vårdtillfälle baseras på medicinsk bedömning. Skilj från planerat vårdtillfälle (se detta begrepp).		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
ej disponibel vårdplats	<i>fastställd vårdplats</i> som av olika orsaker inte kan beläggas			Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
enskilt besök	<i>besök</i> under vilket en <i>patient</i> möter en <i>vårdgivare (1)</i>	Inga tidsmässiga preciseringar av besökets längd skall tillämpas. Enskilt besök skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym term	källa	engelsk term	fackområde
extra vårdplats	tillfälligt anordnad, belagd <i>vårdplats</i>	Extra vårdplats redovisas endast när samtliga disponibla vårdplatser är belagda.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
familjebesök	<i>besök</i> där en eller flera personer med nära relation till en <i>patient</i> tillsammans med patienten möter <i>vårdgivare (1)</i>	Inga tidsmässiga preciseringar av besökets längd skall tillämpas. Familjebesök skall ha dokumenterats i journal. Jfr anhörigsamtal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
fastställd vårdplats	<i>vårdplats</i> som fastställt av huvudman för viss <i>vårdenhet</i>	Fastställd vårdplats är avsedd att normalt stå till kontinuerligt förfarande.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
gruppbesök	<i>besök</i> där fler än en <i>patient</i> samtidigt möter <i>vårdgivare (1)</i>	Gruppbesök kan vara t.ex. rökavvänjning i grupp, gruppbehandling inom psykiatri eller hos sjukgymnast, profylaxkurser och diabetesutbildning. Inga tidsmässiga preciseringar av besökets längd skall tillämpas. Gruppbesök skall ha dokumenterats i journal. Det kan antingen ha skett vid varje tillfälle eller som en sammanfattning. Dokumentationen skall ha gjorts för varje deltagare.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
hembesök	<i>besök</i> i <i>patients</i> bostad eller där patient vistas	Besöket skall ha ägt rum utanför en vårdenhet. Skilj från hemsjukvårdsbesök (se detta begrepp). Besök hos patient i hemsjukvård som inte ingår i vårdplan, t.ex. vid akut sjukdom, räknas som hembesök. Inga tidsmässiga preciseringar av besökets längd skall tillämpas. Hembesök skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym term	källa	engelsk term	fackområde
hemsjukvård	hälso- och sjukvård som genom huvudmannens åtagande och ansvar ges i <i>patients</i> bostad eller där patient vistas	Patienten skall vara registrerad som mottagare av hemsjukvård. Insatserna skall ha föregåtts av individuell vårdplanering. Ansvaret för de medicinska insatserna skall vara sammanhängande över tiden.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
hemsjukvårdsbesök	<i>vårdkontakt</i> inom <i>hemsjukvård</i> som innebär personligt möte mellan <i>patient</i> och <i>vårdgivare (1)</i> i patients bostad eller där patient vistas	Hemsjukvårdsbesök skall ingå i vårdplan för hemsjukvård. Skilj från hembesök (se detta begrepp). Hemsjukvårdsbesök skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
hemtjänst	insatser till enskild person beviljade enligt socialtjänstlagen	Exempel på insatser kan vara personlig omvårdnad såsom tvättning, påklädning och matlagning. Insatser kan även vara annan service som städning och matinköp.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
hemvård	insatser där <i>hemsjukvård</i> och <i>hemtjänst</i> integreras			Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
inskrivning	händelse när <i>vårdplats</i> ställs till <i>patients</i> förfogande	Inskrivning sker när läkare bedömer att patientens tillstånd kräver att vårdplats ställs till patientens förfogande. Ingen tidsgräns gäller för att patienten skall räknas som inskriven. Vård eller observation av patient på intagningsavdelning eller motsvarande skall medföra inskrivning.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym term	källa	engelsk term	fackområde
konsultation	<i>vårdkontakt</i> där <i>patienten</i> bedöms av <i>vårdgivare (1)</i> från annat medicinskt verksamhetsområde (klinik/basenhets/motsvarande) och där vårdansvaret kvarstår hos remitterande vårdgivare (1)	Konsultation kan ske med hjälp av informationsteknik. Konsultation skall ha dokumenterats i journal. Jfr remiss.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
konsultationsremiss	se under <i>remiss</i>			Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
kontaktorsak	orsak som <i>patient</i> eller företrädare för patient anger vid <i>vårdkontakt</i>			Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
laboratorieremiss	se under <i>remiss</i>			Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
mottagningsbesök	<i>besök</i> på <i>vårdenhet</i>	Inga tidsmässiga preciseringar av besökets längd skall tillämpas. Mottagningsbesök skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
nybesök	<i>besök</i> som inte har medicinskt samband med tidigare <i>besök</i> eller <i>vårdtillfälle</i> inom samma medicinska verksamhetsområde (klinik/basenhets/motsvarande), vårdcentral eller motsvarande	Inga tidsmässiga preciseringar av besökets längd skall tillämpas. Nybesök skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym term	källa	engelsk term	fackområde
opplanerat besök	<i>besök</i> för vilket tid inte har avtalats	Oplanerat besök baseras på administrativ bedömning. Skilj från akut besök (se detta begrepp). Inga tidsmässiga preciseringar av besökets längd skall tillämpas. Oplanerat besök skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
opplanerat vårdtillfälle	<i>vårdtillfälle</i> för vilket tid inte har avtalats	Oplanerat vårdtillfälle baseras på administrativ bedömning. Skilj från akut vårdtillfälle (se detta begrepp).		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
patient	person som erhåller eller är registrerad för att erhålla hälso- och sjukvård	Ledsagare och nyfött friskt barn räknas inte som patient.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
permission	överenskommelse mellan <i>patient</i> och <i>vårdgivare (1)</i> om att patienten lämnar <i>vårdenheten</i> för viss tid under <i>vårdtillfället</i>	Beträffande viss psykiatrisk vård se lag om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och lag om rättspsykiatrisk vård (LRV).		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
planerat besök	<i>besök</i> för vilket tid har avtalats	Planerat besök baseras på administrativ bedömning. Skilj från ej akut besök (se detta begrepp). Ett besök räknas som planerat om tid har avtalats för besöket oberoende av när tid avtalats. Inga tidsmässiga preciseringar av besökets längd skall tillämpas. Planerat besök skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym term	källa	engelsk term	fackområde
planerat vårdtillfälle	<i>vårdtillfälle</i> för vilket tid har avtalats	Planerat vårdtillfälle baseras på administrativ bedömning. Skilj från ej akut vårdtillfälle (se detta begrepp). Vårdtillfället räknas som planerat oberoende av när tid avtalats.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
poliklinisk operation	mindre omfattande kirurgisk åtgärd där <i>patienten</i> inte har behov av postoperativ övervakning	Poliklinisk operation sker under mottagningsbesök.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
primärvård	hälso- och sjukvård som utgör den första vårdnivån och som omfattar basal medicinsk utredning, behandling och omvårdnad samt förebyggande arbete och rehabilitering utan avgränsning vad gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper	Alla insatser av läkare som upprätthåller funktionen som specialist i allmänmedicin inom såväl offentlig som privat verksamhet hänförs till primärvård. All distriktssköterskeverksamhet hänförs till primärvård. Mödra- och barnhälsovård hänförs till primärvård. All hälso- och sjukvård som bedrivs av kommuner är primärvård. Detta gäller inte Gotlands kommun. Jfr specialiserad vård.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
remiss	handling om <i>patient</i> som utgör beställning av tjänst mellan <i>vårdgivare(1)</i> eller begäran om övertagande av vårdansvar	Det finns olika typer av remisser, t.ex. konsultationsremiss och laboratorieremiss. Jfr konsultation.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
sluten vård	hälso- och sjukvård som ges till <i>patient</i> inskriven vid <i>vårdenhet</i>	Dagsjukvård hänförs till öppen vård. Patient som vårdas eller observeras på intagningsavdelning hänförs till sluten vård.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym term	källa	engelsk term	fackområde
specialiserad vård	hälso- och sjukvård som utgör den andra vårdnivån och som omfattar medicinsk utredning, behandling och omvårdnad som kräver mer specialiserade insatser samt större tekniska och personella resurser än <i>primärvården</i>	Alla insatser av läkare som upprätthåller funktionen som annan specialist än specialist i allmänmedicin inom såväl offentlig som privat verksamhet hänförs till specialiserad vård		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
teambesök	<i>besök</i> där <i>patient</i> möter ett <i>vårdteam</i>	Inga tidsmässiga preciseringar av besökets längd skall tillämpas. Teambesök skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
teknisk plats	bäddplats som <i>patient</i> tillfälligt disponerar	Intensivvårdsplats och intagningsplats räknas som teknisk plats när den tilldelas patient samtidigt som patienten disponerar en vårdplats. Förlossningsplats och uppvakningsplats är exempel på teknisk plats.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
telefonkontakt	<i>vårdkontakt</i> per telefon	Telefonkontakt skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
utskrivning	händelse när ett <i>vårdtillfälle</i> avslutas			Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
vård dag	dygn eller del av dygn under ett <i>vårdtillfälle</i>	Varje påbörjat dygn räknas som <u>en</u> vård dag. Hela permissionsdygn exkluderas från antalet vård dagar. Observera skillnaden mellan begreppet vård dag och begreppet vård tid uttryckt i dagar.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
vårdenhet	organisatorisk enhet som tillhandahåller hälso- och sjukvård	Vårdenhet kan vara t ex vårdcentral, sjukhus, medicinskt verksamhetsområde (klinik/basenhets/motsvarande), mottagning, vårdavdelning eller motsvarande.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym term	källa	engelsk term	fackområde
vårdgivare	(definition 1:) person som tillhör någon av de kategorier hälso- och sjukvårdspersonal som utför utredning, behandling, rådgivning eller omvårdnad (definition 2:) ”statlig myndighet, landsting och kommun i fråga om sådan hälso- och sjukvård som myndigheten, landstinget eller kommunen har ansvar för (offentlig vårdgivare) samt enskild som bedriver hälso- och sjukvård (privat vårdgivare)”	Definition 2 är hämtad ur Prop 1995/96:187 Förslag till patientskadelag. Se även Prop 1995/96:176 Förslag till lag om tillsyn över hälso- och sjukvården. Vårdgivare (1) inkluderar även hälso- och sjukvårdspersonal inom medicinsk service.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
vårdkontakt	kontakt mellan <i>patient</i> och <i>vårdgivare (1)</i> för utredning, behandling, rådgivning eller omvårdnad	Vårdkontakt omfattar vårdtillfälle, besök, hemsjukvårdsbesök, konsultation, telefonkontakt samt brevkontakt. Vårdkontakt skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
vårdplan	handling som beskriver planerad hälso- och sjukvård och eventuellt andra insatser för en enskild <i>patient</i>	Jfr vårdplanering.	behandlingsplan	Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym term	källa	engelsk term	fackområde
vårdplanering	planering av hälso- och sjukvård och eventuellt andra insatser för en enskild <i>patient</i>	Med andra insatser menas t.ex. insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL). Vårdplanering skall vara individuell och tillgodose enskild patients behov. Vårdplanering leder fram till en vårdplan.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
vårdplats	bäddplats på <i>vårdenhet</i> som ställts till förfogande i <i>sluten vård</i>	En intensivvårdplats eller en intagningsplats som inte räknas som teknisk plats är att betrakta som vårdplats.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
vårdprogram	riktlinjer för hälso- och sjukvård för en viss grupp av <i>patienter</i>	Exempel på en patientgrupp som omfattas av vårdprogram är diabetespatienter. Vårdprogram kan vara lokala, regionala och nationella.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
vårdteam	grupp av samverkande <i>vårdgivare (1)</i> med olika kompetenser och med uppgift att svara för vård av enskild <i>patient</i> eller grupp av patienter			Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
vårdtid	tid under vilken ett <i>vårdtillfälle</i> äger rum	Vårdtid räknas i antal dagar. Vårdtid beräknas som utskrivningsdatum minus inskrivningsdatum. När in- och utskrivning sker samma dag räknas vårdtiden som noll dagar. Vårdtid inkluderar permission. Observera skillnaden mellan begreppet vård dag och begreppet vårdtid uttryckt i dagar. Medelvårdtid beräknas som summa vårdtid dividerad med antal vårdtillfällen.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken

term	definition	kommentar och användningsområde	synonym term	källa	engelsk term	fackområde
vårdtillfälle	<i>vårdkontakt i slutenvård</i>	Vårdtillfälle avgränsas av in- och utskrivning inom ett medicinskt verksamhetsområde (klinik/basenhets/motsvarande). Utskrivning skall ligga till grund för beräkning av antal vårdtillfällen under året. Vårdtillfället avgränsas utifrån Socialstyrelsens och Landstingsförbundets årliga gemensamma förteckning över sjukvårdsinrättningar och medicinska verksamhetsområden.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
återbesök	<i>besök som har medicinskt samband med tidigare besök eller vårdtillfälle inom samma medicinska verksamhetsområde (klinik/basenhets/motsvarande), vårdcentral eller motsvarande</i>	Återbesök relateras inte till när i tiden föregående besök eller vårdtillfälle ägde rum. Inga tidsmässiga preciseringar av besökets längd skall tillämpas. Återbesök skall ha dokumenterats i journal.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
öppen vård	<i>annan hälso- och sjukvård än slutenvård och hemsjukvård</i>	Dagsjukvård hänförs till öppen vård. Patient som vårdas eller observeras på intagningsavdelning hänförs till slutenvård.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken
övrig dagsjukvård	<i>annan dagsjukvård än dagkirurgi och dagmedicin</i>	För patienten skall det finnas en upprättad vårdplan. Inga tidsmässiga preciseringar skall tillämpas.		Landstingsförbundet 1998		Hälso- och sjukvårdsstatistiken